

SLA ST

Marta Dzido

DOKOŘÁN

SLA
Marta Dzido
ST

Přeložila
Anna Plasová

DOKOŘÁN

Marta Dzido

SLAST

Knihla vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR.

This book has been published with the support of the

© POLAND Translation Program.

INSTYTUT KSIĄZKI

© POLAND

Copyright © Marta Dzido, 2019

All rights reserved. Published by arrangement with Korporacja Ha!art.

Translation © Anna Plasová, 2019

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného svolení nakladatele.

Druhé vydání v českém jazyce (první elektronické).

Z polského originálu *Frajda* přeložila Anna Plasová.

Odpovědná redaktorka Klára Soukupová. Redakce Tereza Kodlová.

Obálka, grafická úprava, sazba a konverze do elektronické verze

Michal Puhač.

Vydalo v roce 2020 nakladatelství Dokořán, s. r. o., Holečkova 9, Praha 5,
dokoran@dokoran.cz, www.dokoran.cz.

ISBN 978-80-7363-986-0 (pdf)

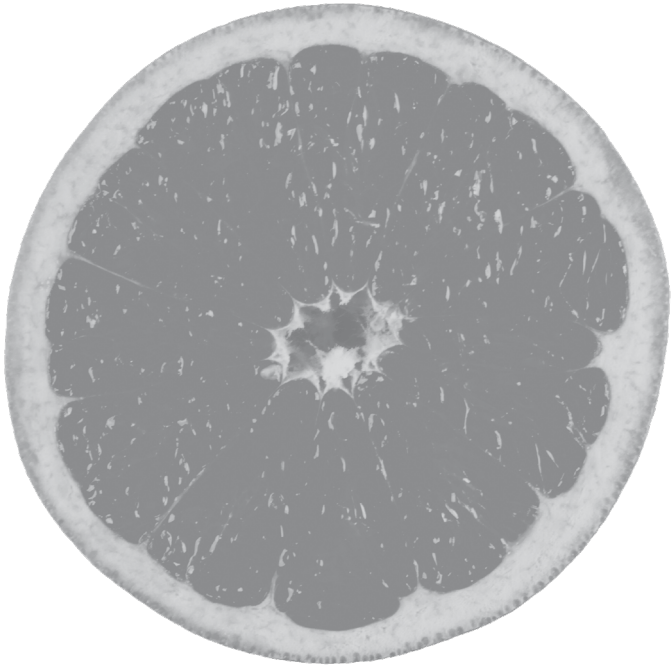
ISBN 978-80-7363-987-7 (epub)

ISBN 978-80-7363-988-4 (mobi)

(pdf – 1048. publikace, 325. elektronická;

epub – 1049. publikace, 326. elektronická;

mobi – 1050. publikace, 327. elektronická)

„Chtěl bych všechny pozabíjet a nechat jenom nás,“ řekl jsi.

Měla jsem tehdy na sobě světlé šaty, lehké a rozevláté, pamatuješ? Večer byl červencový a plný. Lepkavý vzduch. Pramínek potu mezi prsy. Tvoje slova voněla bulharským vínem, nebo možná maďarským, nebo možná. Určitě bylo červené. Jedno z nejlevnějších, takové, jaké si můžou dovolit lidé, kteří nejsou bohatí penězi.

Jsou však bohatí úplně jinak.

„Chtěl bych jenom nás,“ řekl jsi.

Nebe se růžově rozpučelo, z ulic se odpařoval den. Rozléval se líný západ slunce. Červenec, kdy nám oběma bylo dvacet a všechno bylo naše. Tvůj jazyk byl sladký a nechtěl jsi přestat. Ještě a ještě. Tehdy nebylo důležité, jestli je to láska a jestli nám vystačí do zítřka, navždy anebo třeba na nikdy víc. Byli jsme tady a teď. Noc byla naše a nalávala se jenom pro nás. Když jsi klouzal prstem vzhůru po mém stehně, cítila jsem horko a vlhko.

Všechny pozabíjet a nechat jenom nás.

Posadila jsem se ti na klín, vyhrnul jsi mi šaty. Z dálky jsme možná vypadali vcelku nevinně jako zamilovaný pár tulící se na lavičce v parku. Cítila jsem na šíji tvůj zrychlený dech. Proběhla kolem nás malá holčička, honila veverka.

Možná bychom neměli? Co když nás někdo uvidí?

Vzala jsem do úst tvoje prsty.

Pojďme se schovat.

„Vzrušuje mě, když pochybuješ, když jsi takhle rozechvělá, nejistá. Když se červenáš a vlhneš dychtivostí a teplem.“

Pamatuješ?

Zavřela jsem oči.

Všechny... A nechal bych jenom nás.

„Chtěla bys?“

Zajel jsi mi rukou do vlasů a lehce zatáhl.

Bylo jasné, co se nesmí říct. Že jsou dvě slova, která máme zakázaná. Žádné „miluju“ a žádné „tě“. Nic, co by mohlo svázat, připoutat, omezit. Že ten náš vztah, ta blízkost se nikdy nesmí změnit v rutinu, domácnost, děti, obědy, trpké výčitky, prázdninové dovolené, rekonstrukci koupelny. Že přetrváme jedině takhle.

Vstupovali jsme do různých více či méně vážných vztahů, měli jsme jiné kluky, jiné holky. Pamatuješ? Nosil jsi mě v náruči a já vdechovala vůni tvé zpocené šíje. Tehdy na tebe zrovna čekala jedna z těch mnoha, jejichž jména zmizela v nepaměti. Možná

ta, jejíž náušnici jsem našla v peřinách vzápětí potom, co jsme se domílovali. Zelenou, ve tvaru slzy. V ranním světle se mihotala. Obracela jsem ji v rukou, házela jsem s ní prasátka na stěnu.

Hladil jsi mě po nahém břiše.

„Jaká je?“ zeptala jsem se.

Řekl jsi, že si lakuje nehty na nohou křiklavě červenou barvou a jazyk má drsný jako kočka.

Pominula jako všechny ostatní. Moc mi na tom nezáleželo, zatímco tys to měl právě naopak. Někdy jsi z ničeho nic, jakoby v žertu, ale přesto našťvaně, přišel s výčitkou, že všichni ti chlapi, jak žádostivě se na mě dívají, že přece víš, na co myslí, co si představují.

Já na to:

„Nech toho, jen ať se dívají, jen ať se dotýkají, víš, že to dovolím, když budu mít chuť.“

Pamatuješ?

Chodili jsme svými cestami, jakoby každý zvlášť, ale vždycky rovnoběžně, tak, že jsme si kdykoli, dokonce i po dlouhé nepřítomnosti, byli nablízku. Někdy se mi stýskalo, jindy jsem se oddávala svým vlastním příběhům, v nichž pro tebe nebylo místo. Věděla jsem, že se vrátíš. Že budeš refrén, který se opakuje.

Chtěla jsem. Nechtěla. Bylo to dávno. Kdysi dávno v Polsku. V paneláku na předměstí se stropem zavěšeným tak nízko, že každá myšlenka vypuštěná z hlavy se od něj odrá-

žela a s rachotem padala na zem, kde se třískla o podlahu. Výtah byl rozbitý a na dveřích byl nalepený papír vytržený ze sešitu, kde stálo, že je mimo provoz, protože do něj lidi načůrali.

Moji rodiče odjeli na chalupu, byt byl malý a zavalený knihami, ale naštěstí jsme ho měli celý pro sebe. Konečně jsme se mohli milovat v posteli. Jako dospělí. Pomalu a bez obav, že nás někdo objeví.

Tehdy jsi řekl:

„Vidím nás spolu za dvacet třicet let. Ležíme tak jako teď. Nazí, rozčuchaní a ty se uspokojeně usmíváš.“

Se smíchem jsem odpověděla:

„Kdepak. To určitě ne.“

„Proč?“

„Protože za dvacet let budu někým úplně jiným. Někým, koho nikdy nenajdeš. A i kdyby, nedojde ti, že jsem to já...“

„Poznám tě i v tom nejdůmyslnějším životním maskování. Nečekaně tě potkám a překvapím tě. Řeknu: ‚Krásně jsi dozrála, ale pořád jsi holčička.‘ Zaváháš, jestli tu situaci rozvíjet, nebo spíš odejít, uteklo přece tolik času. Budeš dělat udivenou: ‚S někým jste si mě spletl.‘ Zeptáš se: ‚Určitě se známe?‘ A po chvíli: ‚Měli jsme už někdy to potěšení?‘ Jiskření tvých očí mi nadiktuje odpověď: ‚Ano, měli jsme to potěšení. A ne jednou.‘

Sladké napětí mezi námi a neví se, co dál. Budeš mít černé, elegantní šaty těsně pod kolena se zipem vzadu. Přijdu k tobě a pomalu, jemně ten zip rozepnu.“

Nebyla jsem si jistá, jestli mám to, co jsi říkal, brát vážně. V mém časoprostoru okamžik za dvacet, a tím spíš za třicet let, neexistoval. Byla jsem tady a teď. Měla jsem tě v téhle chvíli a o žádné jindy jsem nestála.

Byl to jeden z těch nemnohých večerů, které trvají věčnost.

Stáli jsme spolu na balkoně. Viděli jsme, jak v oknech postupně zhasínají světla. Broukala jsem si písničku a tys prsty vyfukával do zábradlí neklidný rytmus. Byla jsem bosa, příjemně to chladilo. Hvězdy na nás mrkaly a mě napadlo, že někde tam, na stříbrně tečkovaném nočním nebi je stejný, rovnoběžný pár jako my – holka a kluk. Dívají se naším směrem, vidí nás na jednom z balkonů mezi uniformními betonovými věžáky a diví se, že na ně taky tak mrkáme.

A potom čas prudce zrychlil. Už bylo ráno. Vyklouzl jsi, myslel sis, že ještě spím. Bez rozloučení, tiše a neslyšně jsi se běhl po schodech dolů. Neotočil ses. Nemohl jsi vědět, že stojím na balkoně, ještě teplá od spánku, že se za tebou dívám, že.

Nic jsem nechtěla. Neměla jsem žádná očekávání. Pustila jsem tě, ačkoli jsem tě vlastně nikdy ani nedržela.

Možná ses lekl vlastních slov o tom, že ty a já za třicet let. Možná jsi mě nechtěl vyplašit myšlenkou zabíhající tak daleko do budoucnosti. Možná byl právě ideální okamžik, kdy to přerušit, stáhnout se, ještě než. Utéct jen proto, aby se nezabředlo do slepé uličky, aby se člověk neprobral ve chvíli, kdy už se není jak vrátit.

Jak bys mohl vědět, že se za tebou dívám, když ses neotočil.

Druhý den jsi odjel. Já jsem zůstala. Znovu jsme se vydali různými cestami. Každý zvlášť a rovnoběžně. Nestýskalo se mi. Nechtěla jsem, aby se mi stýskalo.

Bavila jsem se jinou zábavou, hrála jsem jiné hry s jinými lidmi. Po nějaké době přišel dopis. Tři stránky vášnivého vyznání, které se dalo přečíst mezi řádky. Tři stránky silné jako tsunami. Utopila jsem se. Mnoho hodin, dnů a týdnů jsem ležela otupělá a bez dechu. Tím vyznáním sis mě připoutal. Udělal jsi to, co jsme si nikdy udělat neměli. Dvě slova, která jsme nesměli vyslovit. Žádné „tě“ a žádné „miluju“ na těch třech stránkách nebylo, ale všechna ostatní slova křičela přesně tohle. Tvůj dopis jsem hluboko schovala a rozhodla se zapomenout.

Zatímco jsem zapomínala, tys seděl na chodníku jednoho z horkých jihoevropských měst, pil jsi víno z krabice, někdo tloukl do bubnu a tys plival oheň a točil se do rytmu. Cinkaly mince. Mísily se jazyky: španělština, portugálština, ruština, angličtina, italština. Každý, kdo se usmál, se rovnou stával nejlepším kámošem, přítelem na jeden večer. Pivo, víno, vodka, jazz. „Te quiero mucho,“ šeptal jsi do ucha svůdným a dychtivým. Zavíral jsi oči, ale něco scházelo. Věděl jsi dobře co.

Horká letní noc pokračovala.

Někde jsi sbíral jahody. Maloval jsi obrázky a prodával je na ulici. Večer jsi tančil s ohněm a nechal ses vést hudbou.

U Notre Dame jsi krmil potkany studenou pizzou. Díval ses, jak se Sagrada Família odráží v jezírku, a když jsi do něj hodil kamínek, stavba se začala vlnit v bocích a tančit. Postavil sis stan mezi jezerem a pláží Chalikounas, každé ráno jsi z písku vyhrabával mince a když jsi jich nasbíral potřebné množství, vydal ses do surfařského baru a objednal si mojito. Poznal jsi lidi, kteří skákali s kluzákem ze srázu. A skákal jsi s nimi. Poloviční Fin, který stavěl domy ze slámy, tě svezl stopenem.

Na trhu se starožitnostmi se ti jeden muž pokusil prodat sošku fenky Lassie bez uší, dlouhý olysalý kožich a kaleidoskop. Kaleidoskop sis vzal, ale vypadl ti, když jsi jako šílený utíkal arabským přístavním městem, v němž se před několika desítkami let po nepovedené hře s manželkou na Viléma Tella skrýval jistý slavný spisovatel. Chtěl jsi navštívit hotel, kde tehdy vegetoval, ale ztratil jsi cestu. V úzkých uličkách ti šepotali „ašiš, ašiš“, ale to nebylo to, cos hledal.

Tohle ne.

Koupil sis lístek a vyrazil dál na jih. Autobus si den a noc razil cestu skrz písek. Čas od času ses podíval z okna a jako fata morgánu zahlédl buď dívku, která držela v náručí fenka, nebo zkrvavené berany pověšené za nohy. Jednou sis všiml obrovské kostry, možná velbloudí, možná sloní, možná dinosauří. Ve spalujícím slunci bylo všechno možné a zároveň nereálné. Autobus uháněl, někdy se zastavil u stánku, kde se dalo koupit cosi, co připomínalo špízy z potkana, podával

se horký, sladký čaj s mátou. „Šukran, šukran,“ říkal jsi, víc jsi toho v tom cizím jazyce s hadovitými liniemi, krucánky a serpentínami neuměl. Místní pokyvovali hlavou a nebylo jasné, jestli ti rozumí, nebo pokyvují jen tak. Čtyřicet stupňů ve stínu. Autobus zastavil. Někdo ti dal najevo, že dál nepojedeš, protože tam už začíná sporné území Západní Sahary. Neformální hranice. Mluvil francouzsky a byl plus mínus ve tvém věku. Bratranec jeho strýce nebo možná strýc jeho bratrance měl hostel. Very gud prajs for jú, maj frend. Vydali jste se úzkou uličkou, potom ještě užší, za rohem vlevo a do tmavého průjezdu. Tam ses zastavil. V pokoji se zelenými stěnami na špinavé našedlé matraci.

Ráno na pláži u oceánu byl písek světlý a jemný jako nikdy předtím. V dáli na duně sis všiml maličkého letadla, repliky ve zmenšeném měřítku, a tabulky s informací, že právě tady napsal Antoine de Saint-Exupéry *Malého prince*.

A tehdy sis vzpomněl:

Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal.

Utíkal jsi do hostelu. Zeptal ses, jestli mají telefon. Protože si musíš nutně zavolat. Na číslo, které jsi znal z paměti, protože se dobře rýmovalo, protože jsi věděl, že na druhé straně kabelu, tisíce kilometrů na severovýchod, za mořem, v poušti betonových desetipatrových věžáků je v sedmém podlaží byt a v něm červené sluchátko a hlas, který ti řekne: „Za dvacet let mě určitě nenajdeš, a i kdyby, nepoznáš mě.“

Někdo ti dlouho a urputně vysvětloval jak dojít na poštu. Rychle jsi tím směrem vyrazil. Dívali se za tebou jako za bláznem, v tomhle ospalém městečku málokdy někdo takhle utíkal. Jen ať se dívají.

Tak silně jsi v onom okamžiku zatoužil uslyšet „haló“. Chtěl jsi říct: „Jak rád tě slyším. Máš tak sladký hlas. Jako med.“ A jako odpověď uslyšet smích. Ze všech sil by ses snažil znít vážně a zeptal by ses:

„Máš teď nějakého kluka?“

A já bych odpověděla líně, rozvláčně:

„Teď zrovna ne.“

Ty na to:

„A chtěla bys?“

A po chvíli. Nejistě. Šeptem:

„Chtěla bys... mě?“

Ale nebylo z toho nic. Telefon nefungoval. Neozýval se v něm žádný tón. Pokládal jsi sluchátko a znovu ho zvedal jako v transu. Muž na poště nechápal, o co ti jde. Až ti nakonec tím jazykem plným zataček a zádrhelů, prý se čtyřmi druhy „h“, rozčileně vysvětlil, že si nezavoláš, protože telefon je rozbitý. Celý ten výklad zněl více méně jako „halá, alah, álá, haláh a alláh“, možná dokonce i „akbar“. Hluchý a němý telefon smutně visel, lehce se kýval do rytmu. Srdce bilo rychle, na dva: první jih, druhá severovýchod.

Pamatuješ? To, cos k sobě připoutal.

Bylo to v dobách před všudypřítomným signálem, před free Wi-Fi, před LTE bez limitu, před celou tou technologií, která ti místo psaní zbytečných slov dává možnost poslat *snap*. Dnes by sis možná udělal *selfie* v turbanu, označil souřadnice 27°56' N 12°55' W a lokaci Tarfaja, Maroko. A já bych ti o patnáct minut později dala *like*. Věděl bys, že vím. A já bych věděla, že chceš. Nezastesklo by se ti, nepocítil bys tu nejistotu, nezaváhal bys. Zobrazil by sis moje *stories*, viděl bys, co jsem jedla, kde jsem byla, s kým jsem se vyfotila.

Ale tehdy.

V pouštním amoku, v africkém žáru, ve slunci, které praží téměř kolmo k zemi, jsi propiskou na papír napsal třístránkové milostné vyznání. Nalepil jsi známku a vhodil ho do schránky.

Tentýž den odpoledne jsi toho začal litovat.

Ale už se stalo. Dnes se tomu říká *You only live once*, zkráceně *YOLO*. Žiješ jenom jednou, tak věci moc neřeš. Už je odesláno.

Chvilí jsi přemýšlel, že napíšeš druhý dopis s prosbou, abych ten první nečetla, a pokud si ho přečtu, abych ho zapoměla. Ale nenapsals ho, protože tvůj vrstevník, gudprajsforjúmajfrend, jehož bratranec z několikátého kolene měl hostel, tě vzal do baru, kde hrála hudba, a zakouřili jste si hašiš; u stropu, zavřený v maličké klícce, seděl barevný ptáček. A zpíval.

Ráno ti hučelo v hlavě. Běžel ses ponořit do oceánu a při tom tě napadlo, že dopis, který jsi mi včera poslal, se určitě

ztratí po cestě. Úspěšně jsi sám sobě namluvil sebestvrzující se předpověď, uvěřil jsi jí, a navíc sis ji i sám schválil, protože čím více člověk něčemu věří, tím je přece jistější, že se to stane.

Vracel ses mokrý a slaný po pláži. Holčičky v hidžábech hrály na školním hřišti pétanque. Nesměle po tobě pokukovaly. Zatočil jsi do úzké uličky, potom do ještě užší, vzal sis v hostelu svůj batoh, nasedl do autobusu a jel opačným směrem, na sever. Dost rychle jsi usnul a zdálo se ti o tom, že s každým kilometrem jsi blíž ke mně.

Bylo to dávno a možná to nebyla pravda, v době, kdy si lidé navzájem psali dopisy propiskou. V době, kdy měl film do foťáku šestatřicet políček, v době magnetofonových kazet.

Četla jsem tvůj dopis stokrát, slovo za slovem, větu za větou, až jsem se ho naučila nazpaměť. Říkala jsem si: Už dost. Nevracej se. Stýská se mi příliš, už nechci. Toužila jsem při tom po tobě ještě silněji. A víc.

Četla jsem tvůj dopis stokrát a ani jednou se mi nepodařilo odepsat.

Vrátil ses, když už jsem nečekala. Ale možná to byl jen přelud, že ses vrátil. Nebo byl přelud, že jsem nečekala.

Předstírali jsme, že se nic nestalo, že žádný dopis neexistoval.

Seděli jsme na vlhké trávě, noc voněla a po nebi směrem k nám letěla kometa. Svět měl za několik měsíců skončit

a všechno k tomu směřovalo. Nic jsme si z toho nedělali. Malý vůz, Velký vůz, ty, já, kluk, se kterým jsem se tehdy vídala, a holka, kterou jsi přivedl a která bez ustání mluvila, a když na chvíli přestala, strkala si do úst zkroucený pramínek světlých vlasů. Hlasitě se smála a kluk, se kterým jsem tehdy byla, mi dal najevo, že ho to neustálé brebentění unavuje. Vypila jsem toho moc, přiznávám, ale ta hra mě bavila. Snažila jsem se vypadat, jako že mi na tom nezáleží, že všechno, co bylo, je minulost, ale přesto jsme si vyměnili několik významných pohledů. Pozorovala jsem tu tvou milou štěbetalku, která byla s každým lokem vína čím dál zarůžovější a čím dál uvolněnější. Představila jsem si, že z ní svlékám šaty, přejíždím prstem po prohlubni zad a celou zaraženou a zmatenou ji líbám na ústa. Udělala jsem to nakonec?

Nepamatuju se. A ty? Pamatuješ?

Bylo to před sto lety. V době, kdy se o naši planetu měla otřít kometa. Její ohon zlověstně žhnul a mnozí předpovídali konec. Milénium. Nová éra. Svět skončí a my s ním. Žili jsme, jako by se právě tohle mělo stát, jako by každá chvíle byla poslední, jako by na nás za rohem čekala smrt nebo nějaký nový fascinující začátek.

Jednou však kometa prostě zmizela za obzorem, rozednělo se a znovu jakoby nic nastal čtvrtek.

Od té doby se toho změnilo málo, a přece všechno.

Země se točí pořád, ale nemůžu si vzpomenout, kam se po děly děti, jimiž jsme tehdy byli.

Uplynulo deset let, možná trochu víc. Řekněme, že ano: deset let, během nichž bylo potřeba dát životu tvar, vybrat si cestu, rozhodnout se. Cítila jsem k tobě příliš, než abych s tebou cokoli plánovala, abych o budoucnosti přemýšlela v množném čísle, abych nás zredukovala na všednodennost. Bez potíží jsem se stala magistrou umění a v poklusu vystarovala do těch let, zpočátku plná sil a spokojená. Nepotřebovala jsem odpočívat, běžela jsem tryskem a ještě si poskakovala. Později jsem se začala zadýchávat, lapala po vzduchu, ale věděla jsem, že to zvládnou, a tak jsem na chvíli zpomalila, zklidnila dech a pádila dál. Tak, abych nevychladla. Neohlížela jsem se za sebe, nechtěla jsem vědět, jestli mě honíš, nebo se možná díváš z dálky, určitě jsi běžel svým směrem, aby ses stal někým jiným, někým, kdo mi bude cizí a koho nepoznám.

„Jen nezapomeň být šťastná,“ napsal jsi. Pamatuješ?

Text tvého dopisu znám dodnes nazpaměť. Mám ty tři stránky v krabičce mezi různými dalšími památkami, hmatatelnými důkazy toho, že i před všudypřítomnou Wi-Fi existoval svět a že se dal osahat, očichat a ucítit. Slova se nevznášela v digitálním oblaku. Psala se totiž osobitým, neopakovatelným rukopisem a propiskou na papír.

„Nezapomeň být šťastná.“

Řekněme, že uplynulo deset let, možná trochu víc, možná dokonce patnáct. Ani jsem si nevšimla kdy, tak rychle jsem uháněla.

Zapomněla jsem.

A měla jsem nezapomenout.

A ty?

Zavázaný slibem, s prstýnkem, tančíš v rytmu splátek. Děti ti ráno voní po ovesné kaši a palačinkách s čokoládou, s modelínou ve vlasech, s mléčným zubem pod polštářem: „Tati, proč za mnou ještě nepřišla Zoubková víla?“

Bojíš se, protože víš, kolik toho můžeš ztratit, víš, jak křehký je tenhle rád, tahle mýdlová bublina, jak moc je třeba se o tohle všechno starat. Ještě sis nerozmyslel, jestli máš opravdu chuť se svézt, ale už sedíš v sedačce a kolotoč se točí, točí, točí. Zase je čtvrtek, zase se blíží svátky, zase ti píše banka.

Představovala jsem si okamžik, náhodu, průsečík dvou přímkem na ose času, jako když se kometa otře o zemi.

Náhodou a nečekaně jednoho nepřijemného, vlhkého rána, po cestě do práce nebo na důležitou schůzku, uprostřed troubení netrpělivých řidičů, jsem v oblacích spalin uviděla, jak někam spěcháš po druhé straně ulice. Málem jsem tě nepoznala, ale přece.

Kluk, který chtěl všechny pozabíjet a nechat jenom nás. Jde po chodníku o patnáct, dvacet let později. Vlivem uplynulého času je trochu vybledlý, jako by po mnoha praních ztratil barvu. Ale je to on. Tentýž. Jakoby nic schází po schodech a mizí v podchodu. Přeběhla jsem na červenou. Doběhla jsem tě ze zadu, zadýchaně tě vytrhla z letargie:

„Asi jste si mě s někým spletl.“

Zlomek sekundy. Zastavený záběr. Jiskra v oku.

Ty:

„Měli jsme už někdy to potěšení?“

Já:

„Ach ano. A nejednou.“

Víc slov nebylo třeba. Pamatuješ?

Už tentýž den, možná o den později, jsem ti šeptala:

„Neodcházej. Zůstaň ještě chvíli ve mně. Ještě o kousek blíž.“

Čichala jsem tvou kůži, byla na ní vůně onoho teplého léta, kdy nám bylo náct a celý svět byl náš.

„Krásně jsi dozrála, ale pořád jsi holčička. Tehdy jsi říkala, že tě nepoznám.“

„A nepoznal. To já jsem poznala tebe.“

Představila jsem si, že jen jednou jedinkrát, protože tohle se přece nedělá, to je přece nebezpečné, zejména pro lidi, kteří si uspořádali jednotlivé součásti života, poskládali puzzle, takže jednou a dost. Návrat ke všednímu dni. Smyj ze sebe naši smíchanou vůni, smaž si moje číslo a vrať se rychle domů. Tam máš svoji skládanku, tam se nesmí nic nakřápnout, tam nemůžeš připustit žádné praskliny. To už stačí, poslední dotyk a teď utíkej. Nechtěl jsi mě pustit a já jsem taky nechtěla, ale odstrčila jsem tě. Už musíš jít.

Rozběhl ses na opačnou stranu a já, ještě teplá a rozechvělá, přesvědčená, že se mi právě podařilo vyrvat životu něco bláznivého, něco, na co jsem dávno čekala, jsem se usmívala sama

pro sebe. Chtěla jsem se tím naplnit, uchovat si tohle naše utajené, ilegální potěšení co nejdéle. Nejpríjemnější je to, co je prchavé, co se možná už nikdy nezopakuje. Jen jednou. Jednou jedinkrát. Kometa se otřela o zemi.

A v tu chvíli jsem ucítila vibrace. Nová zpráva z neznámého čísla. Psal jsi: „Nemůžu se dočkat chvíle, kdy na mě zase náhodou narazíš.“

A já?

Uplynulo deset patnáct let, možná trochu víc. Řekněme, že deset. Spoutaná, protože jsem se ve chvíli okouzlení nechala životem podmanit, a bezbranná, protože jsem do toho vložila příliš mnoho citů a očekávání. Chtěla jsem zjistit, jaké je být dospělá. Chtěla jsem světu i sobě něco dokázat. Později už bylo pozdě. Byl zase další čtvrtek, zase se blížily svátky. Něco uvnitř mě možná varovalo, ale něco jiného to úspěšně přehlušilo.

Zapomněla jsem, že nemám zapomenout být šťastná.

Přijela jsem za tebou zklamaná dospělostí z druhého konce Polska. Měla jsem prsa zdevastovaná kojením, strie, jako by mi břicho podrápal tygr, a příznaky poporodní deprese, ačkoli už od porodu uplynuly téměř tři roky. Nevěděla jsem, jestli to chci. Nevěděla jsem nic.

Toužila jsem jen být znovu alespoň na chvíli svobodná. Vlak uháněl směrem k tobě, za oknem se míhala krajina. Vystoupila jsem na prázdný peron. Nebyl jsi tu, ale za chvíli jsem

na krku ucítila tvoji chladnou ruku. Překvapení. Vytáhl jsi z kapsy tři klíče a zeptal ses: „S výhledem na park? Na půdě? Nebo tam, kde mají obrovskou vanu?“ Šli jsme po mokřém městě, kalužemi a blátem. Činžáky byly staré, dole zčernalé, se stopami po kulkách. Jeden ze tří klíčů pasoval do dveří s číslem šestnáct. Otevřel jsi. Vana byla skutečně obrovská. Ležela jsem v ní dlouho, voda vystydla. Měla jsem husí kůži, prstýnek zůstal v mýdlenec.

Pustil jsi písničku o nenaplněné lásce, o tom, že v kleštích mlčení vlak kamsi uhání, za zítřkem bez vás, má paní, zatímco vy létáte spíš letadlem, a tak se pořád přibližujem a vzdalujem.

Nevzpomínám si, jakou záminku jsem si vymyslela, abych alespoň na chvíli vyklouzla ze svého života. Možná jsem odjela na služební cestu, možná mě některá z kamarádek pozvala na dámskou jízdu, možná jsem se přihlásila na kurz osobního rozvoje... Nevěděla jsem, co dál.

Pán z reproduktoru zpíval, že takové jsou klíčky života a na vašem místě bych ho už dávno nechal být.

Naplánovala jsem si, že vyjdu z koupelny oblečená, řeknu, že je to omyl, že teď jsem někdo jiný, že bezstarostné časy, kdy jsme se milovali hlava nehlava a nic jsme za to od sebe nechtěli, jsou nenávratně pryč. Seděl jsi na parapetu s nohama přitaženýma k bradě, kluk, který chtěl všechny zabít a nechat jenom nás.

Otočil ses ke mně a podíval se na mě tak, že.

Víš jak.

„Stýskalo se mi po tobě,“ řekl jsi. Pamatuješ? „Pojď ke mně.“
A já jsem šla.

Později byla zima, potom další a ještě jedna. Nechtěla jsem na tebe myslet. Svou touhu jsem nasměrovala jinam. Tehdy tam, poté, co jsem vylezla z vany, těch několik hodin s tebou, to byla jen epizoda. Událost z prostoru mimo záběr. Něco, o čem divák ví, ačkoli to na plátně neviděl. Režisér to záměrně neukazuje, aby vzbudil emoce, aby si to divák představil, dopověděl, vytvořil. Často je to silnější než doslovné vyprávění. Dobře víš, o čem mluvím. Učil ses o tom, musíš si to pamatovat, každý nechodí do té školy se slavným schodištěm, každému se nepodaří dostat se tam, kde je na jedno místo až šest zájemců. Ale tobě se to povedlo. Nebo se možná pletu? Možná to bylo jinak? Vracela jsem se vlakem domů v kleštích mlčení, krajina uháněla na opačnou stranu, každý kilometr mě od tebe vzdaloval. Jen jednou jsi šeptem poprosil: „Zůstaň.“ Nebo jsem možná špatně slyšela. Tak moc jsem se v tu chvíli toužila nevracet. Ale musela jsem. Možná jsme se po letech vůbec nepotkali a ty ses mi jen zdál? Přehrála jsem si v duchu několik scének, to je vše.

Představovala jsem si alternativy, vracela se na rozcestí, abych si vybrala jinou stezku, abych došla jinam. Nevím, kým jsi tehdy byl, určitě ne mou představou o tobě, klukem, jež jsem si zapamatovala a idealizovala. Možná jsem si tě vymyslela?

Bylo to v jednom z těch dnů ještě před koncem světa. Ještě před miléníem, v minulém století. Napsala jsem ti fixem, černým liháčem, na břicho tři číslice: jedna, dva, sedm. Tolikrát jsme se milovali. Nechtěl jsi mi věřit, že jsem to spočítala. Ale přesně tak to bylo. Jednou v noci se mi po tobě stýskalo. Přemýšlela jsem o všech našich milováních a vyšlo mi čtyřicet osm, potom už jsem jenom přičítala. Teď taky přičtu – to naše poslední před chvílí, v zadním traktu staroměstského Rynku, úzkými schůdky dolů a přes dlažbu a potom do průjezdu, co byl zrovna otevřený, určitě pro nás, pro nás byly otevřené všechny průjezdy, ve dvoře za domem u mříže, po které šplhaly úponky vinné révy. Zabořila jsem mezi ně prsty a tvoje kůže voněla tymiánem, majoránkou a sladkou paprikou. Stačil jsi ještě zavolat na kolegu:

„Odběhnu si na deset minut, na chvíli, pro cigára, hned jsem zpátky.“

V tom legračním bílém kuchařském stejnokroji, protože jsi dva týdny předtím začal pracovat v jedné hospodě na Starém Městě. Chodila jsem za tebou každý den. Stávala jsem na rohu ulice tak, abys mohl přes okno zahlédnout, že už jsem tady. Chvíli to trvalo, ale tvůj kamarád byl naštěstí chápavý, viděl a věděl. Říkal: „Dobře, jen se brzy vrať.“ Ty jsi za to večer zůstal o chvílku déle a zavíral jsi za něj.

„Karma musí kolovat,“ říkal jsi a on přikyvoval.

Zavírala jsem oči, otevírala ústa a ty jsi mi do nich vsouval pocukrovanou jahodu nebo kousek avokáda. Naše schůzky

tehdy chutnaly jako dezerty, lahůdky, sladké tečky, karamelizované banány. Nacházeli jsme se tehdy někde mezi maturovou a vysokou, nemuseli jsme nic, nikdo od nás nic nečekal, nikdo nikam nespěchal. Mohli jsme všechno a stačilo nám samo vědomí, že můžeme, protože jsme všechno vůbec nemuseli.

Jak jsem tehdy měla vědět, že to bude naše poslední bezstarostné léto?

Stojím na rohu ulice v modrých šatech a pokradmu se dívám, jestli už jdeš. Vzduch je hustý jako pudink. Zvedá se prach. Dělá se prázdno a ticho. V dálce se blýská. Na stolicích rozestavených před hospodou povlávají bílé ubrusy. Nejdřív neklid, o chvílku později vzrušení. Blíží se bouřka.

Beze slova tě беру za ruku a nazdařbůh vbíháme do jednoho z průjezdů. Tvoje drsná tvář s dvoudenním strništěm, moje prsty sevřené kolem mříže, dotyk jazyka na krku, slina s příchutí bazalky, přihořívá, přihořívá, přihořívá, hoří.

Otisk prstů na boku.

„Počkej,“ vytáhnu z kabelky fix. Kreslím tři černé číslice. Jednička, dvojka, sedmička.

„To není možné! Jak jsi to spočítala?“

„Jednou jsem nemohla usnout, myslela jsem na tebe a na všechny naše vzlety. Mohla jsem počítat ovečky, ale nakonec jsem počítala něco jiného. A neusnula jsem.“

Sto dvacet sedm a ulicemi zatím tečou potoky deště. Zouívám si boty a bosá tě líbám na rozloučenou. Mizíš udýchaný

a s červenými tvářemi. Nad pupíkem máš fixem napsanou šifrovanou zprávu ode mě. Šaty nasáklé vodou se mi lepí na kůži. Pod lampou leží vydlabaná půlka melounu a plní se deštěm. Za chvíli znovu vyjde slunce.

Varšava, léto roku tisíc devět set devadesát něco.

Nešlo o sex, nešlo o okamžitou rozkoš, o uspokojení. Nej příjemnější byl okamžik těsně před tím, nejistota, očekávání, když byl každý večer teplý, křupavý, když voněl příslibem. Bez závazků. Chtěl jsi mě silně a okamžitě, ale protahovali jsme to donekonečna. Posadil sis mě na rám kola a uháněli jsme prázdnými ulicemi. Zpívala jsem vymyšlené písničky. Když jsme sjížděli z kopce, objímal jsi mě kolem pasu a já pištěla. Potom jsme leželi na písku u řeky. Šimral jsi mě na bříše stéblem trávy.

„Pomiluj se se mnou,“ řekl jsi.

Já na to:

„Teď ještě ne.“

„Pojď, už to dál nevydržím.“

Smála jsem se a nakonec podlehla; na nebi se kulatil měsíc.

Ale jak to všechno začalo? Tvrdíš, že mi tehdy bylo patnáct. Nemožné. Patnáct let, to je ještě dítě, ne žena. Trváš na tom, že to bylo právě takhle. Jak myslíš. Takže já mezi larvou a motýlem, ještě zakuklená, a ty někam jedeš a nemáš lístek. Ty jsi totiž nikdy neměl platný lístek. Stál jsi na schodech,

abys mohl kdykoli vyskočit a utíkat pryč, kdyby. Autobus sebou nepříjemně smýkal. Unavení a mlčící lidé se o sebe otírali. A náhle. Dívka si sundala kapuci. Uviděl jsi její dlouhé hnědé vlasy, vlnily se jí po zádech. Měla světlý kožíšek. A sluchátka walkmana v uších. Dívala se z okna.

To tvrdíš ty, ale podle mě byly vlasy zapletené do copu. Vím to líp, protože by mi překážely, padaly by mi do obličeje a do očí, ale je to tvoje vzpomínka, tak mluv dál.

Vystoupil jsi, sice to nebyla tvoje zastávka, ale dívka v sobě měla magnet a ty ses nechal vést přitažlivou silou, poddajný a bezbranný, nechal ses vést jako na neviditelném vodítku. Jako pes.

Šla v rytmu písničky, lehce pohupovala boky. Raz, dva, raz a ty deset metrů za ní tak, aby si nevšimla, že za ní jdeš. Nakonec jsi to nevydržel, doběhl jsi ji, srovnal svůj krok s jejím a nesměle pípl:

„Ahoj.“

„Ahoj,“ odpověděla jsem udiveně.

Pro mě to začalo někde jinde. V klubu byl dav lidí, na jevišti kapela. V uších mi zvonilo od hluku, ve vlasech jsem měla mlhu z cigaretového dýmu, protože oddělené kuřárny tehdy ještě neexistovaly, kouřilo se všude. Lidé se kývali v transu, holky s piercingem ve rtech nebo obočí, kluci s dredy, s obojky na krku. „Mráčku, jsi růžový,“ zpíval zpěvák, melodicky recitoval, nebo možná ne, možná to bylo jindy, a zpí-

valo se spíš: „Kéž cizí země půda zmizí nám pod nohama, a my se budeme držet za ruce.“

Říkáš:

„Ne, tehdy to byla jiná písnička: ,Vím, co chci, ale jejich oči jsou ze dřeva, jsem sám v údolí loutek.““

„To zrovna. Texty písniček sis nikdy nepamatoval, a teď najednou? Hudbu, to ano, rytmus jsi vždycky uměl vytukat bezchybně, ale text? No, jak myslíš.“

V sále bylo plno, tři akordy, zpěv z plných plic a píseň o tom, že budoucnost neexistuje. Co ty na to? I když pro mě byly tehdy všechny písničky stejně o touze.

Kluk, kterého si pamatuju, seděl na bobku u zdi. Měl na sobě oranžové kalhoty a glády. Vlasy obarvené nazeleno, odstávající uši jako elf. Nemohla jsem si pomoci. Z čista jasna mě zasáhl blesk. Dřepla jsem si a sedla si vedle něj. Zelektrizovaná tím, že buď teď, nebo nikdy. Bez jediného slova jsem tě políbila. Dlouze, hluboce, ohromeně.

Podíval ses na mě a potom jsem v uchu ucítila tvůj šepot:
„Dost dobře líbáš, kdo tě to naučil?“

O několik dní později jsi znal moje telefonní číslo nazpaměť. Máma volala z druhého pokoje:
„To je zase pro tebe.“

Natáhla jsem kabel přes chodbu, sedla si ke dveřím, sluchátko bylo horké. Tepalo červení. Odehrávalo se to v dobách telefonních budek. Žralo ti to impulzy, stál jsi tam zmr-

zlý a nevšimal si lidí, kteří čekali ve frontě za tebou, netrpělivě přešlapovali na místě, protože také měli své záležitosti, ale co ti bylo po lidech a jejich důležitých záležitostech, ty jsi měl důležitější, nejdůležitější na světě. Měl jsi tu jedinou v celém vesmíru. Přiblížil jsi ústa ke sluchátku, blízko, ještě blíž, jako bys věřil, že se takhle můžeš dotknout mých úst na druhé straně kabelu o pár kilometrů dál.

„Co děláš?“ ptal ses.

„Nic zvláštního. Učím se na písemku.“

„Myslela jsi na mě? Stýskalo se ti?“

Já:

„No... Strááázně móóc.“ S dlouhým „á“ a protaženým „ó“.

Ty na to rychle jako kulomet:

„Do kdy máš zítra školu?“

Věděla jsem, že budeš u školy, hned za plotem, vezmeš mi batoh a poběžíme někam do průjezdu nebo blízkého parku. Zeptáš se: „Můžu ti dát pusu?“

Těch několik krátkých týdnů ses pokaždé ptal: „Můžu?“ Než jsi mi svlékl tričko, než jsi mi rozepnul kalhoty, než. „Můžu?“

Věděl jsi, že chci, že by ses vůbec ptát nemusel, protože jsem do tebe zahučela až po krk, až po uši, naprosto jsem se v tobě utopila. A přesto ses ptal. Dovolovala jsem. Všechno.

Sotva doznělo poslední červnové zvonění, stáli jsme na cestě, v horku a prachu, s názvem příštího cíle načmáraným na kusu kartonu, bez groše, bez dechu a bez pochybností. Na-

stavovali jsme obličej slunci a ono nám jemně olizovalo tváře. Kradli jsme cukety z polí, jablka ze sadů a víno a čokoládu z obchodů. Občas nám někdo dovolil postavit si stan na pozemku u svého domu, poznamenali jsme si adresu a později jsme z jiného bodu na mapě posílali pohlednici: „Vážení dobří lidé, srdečné pozdravy a poděkování z nekonečných prázdnin posílají ti, kteří onedhy přespali u vás na zahradě.“

Každou noc jsi rozdělal oheň, díval ses do plamenů a četl z nich příběhy o pokladech, které jednou najdeš, o náhrdelníku incké princezny, která se na útěku před pronásledovateli zatoulala až na jih Polska, o Fabergého vejcích a záhadně zavražděném cikánském králi, o arabských mincích ukrytých ve džbánu, o kufru plném zlata.

„Ano, ano,“ broukala jsem, „najdeme poklad a potom budeme žít šťastně až do smrti.“

A usínala jsem v těch příbězích a v poznámce pod čarou nebo na okraji jsem se v nich sama sebe ptala: potřebujeme my ten poklad vůbec nezbytně ke štěstí?

Ale spánek přicházel rychleji než odpověď, tvoje slova mizela v dálce, cikánský král utíkal před zlatým džbánem, z vejce se vylíhla právě ta incká princezna, oranžové jazyky ohně sršely jiskrami a na nebi rudě zářil Mars, prý bůh války.

Ráno jsem běžela k jezeru. Pomalu jsem se ponořila pod ledovou, naprosto neposkvrněnou hladinu. Nejdřív to bolelo,

ale po chvíli jsem ucítila příval endorfinů, srdce šílelo, procházelo mnou příjemné chvění. Odrážela jsem se ode dna. Ztrácela pevnou půdu.

Na horizontu růžověl úsvit.

Já a úzká zelená nitka břehu v dálce. Pořád užší a pořád dál.

V tu chvíli jsem si připomínala: nezvykej si. Jen si ne.

Vracela jsem se rychlým kraulem: už být na souši, už být zpátky.

Jen si nezvykej. Nic netrvá věčně.

Jen si ne. Netrvá věčně. Jen si. Netrvá. Jen. Netrvá. Nic.

Udýchaná, mokrá, prokřehlá, s chaluhami ve vlasech. Na břehu.

Snídali jsme milování. Chutnal jsi mi po sladké kávě s kardamomem, já tobě po chladném jezeře. Trvalo to donekonečna. Staletí plynula. Civilizace upadaly a znovu vznikaly, pro nás se čas zastavil.

Hudba kapek deště dopadajících na stan. Vůně mechu. Luční kobylka na listu. Ráno plné rosy. Motýl. Lenivé pohazení slunce. Přimhouřená víčka. Zrnka písku přilepená na kůži. Ruka, která něžně hladí travu. Zkroucený pramínek vlasů v ústech. A my v tom všem – zloději života.

Pamatuješ?

